

Усміхнене слово

Микити Годованця

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

Намí славетні

**Усміхнене слово
Микити Годованця**

До 130-річчя від дня народження

та

110-річчя літературної діяльності

1893-1974

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

м. Кам'янець-Подільський
2023

Укладач – Людмила Посітко

У 75 Усміхнене слово Микити Годованця : до 130-річчя від дня народження та 110-річчя літературної діяльності 1893-1974 : біобібліографічний покажчик. – Кам'янець-Подільський, 2023. – 64 с.

Біобібліографічний покажчик створено до 130-річчя від дня народження та 110-річчя літературної діяльності видатного українського байкаря, поета-гумориста, патріарха української байки ХХ століття, автора понад 30 книжок, ім'я якого займає почесне місце серед популярних і широко знаних майстрів української сатири і гумору – Микити Павловича Годованця, з метою популяризації його літературної спадщини.

Покажчик адресовано викладачам, студентам, краєзнавцям, літераторам, бібліотекарям, та тим, хто цікавиться творчістю Микити Годованця.

Малюнок : <https://www.perets.org.ua/?author=about&id=11998719>

Микиті Годованцю

У художньому Ви царстві

Перший з королів,

Справжній майстер у байкарстві

З-поміж байкарів.

Шана Вам, наш патріарху,

За врожай байок.

Вічно хай же Ваша арфа

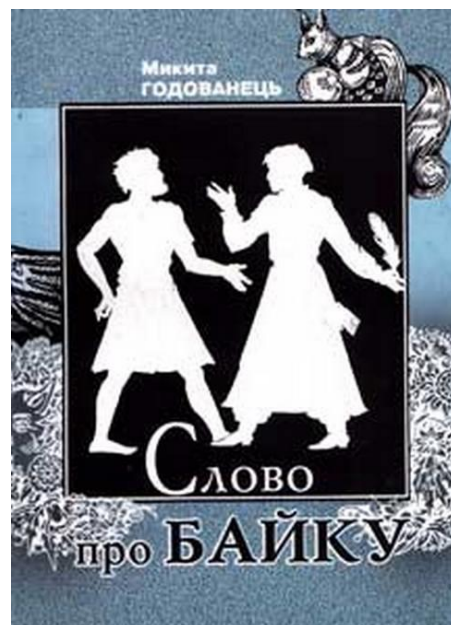
Тішить нас, діток!

Дмитро Брилінський,

педагог, краєзнавець, літератор

«Понад тисяча творів, що вийшли з-під його пера – це справжня ріка мудрості. Початок її у джерелах фольклору, в казках і прислів'ях, у піснях і думах. І недаремно його називають патріархом української байки, бо через усе своє життя проніс він у серці незрадливу відданість до цього бойового жанру літератури»

Феофан Скляр, перекладач і літературознавець

Зміст

Передмова	8
Від укладача.....	9
Основні дати життя і творчості Микити Годованця.....	14
Незборима сила правди.....	18
Хоронять, а вона живе	32
Вшанування пам'яті Микити Павловича в м. Кам'янці- Подільському	33
Фотогалерея.....	34
Бібліографія творчості Микити Павловича Годованця	41
Твори Микити Павловича	42
Про Годованця М. П.	43
Вебліографія	56
Твори онлайн.....	60
Іменний покажчик.....	62

Передмова

26 вересня виповнюється 130 років від дня народження та 110 років літературної діяльності нашого ушавленого земляка, патріарха сучасної української байки Микити Годованця.

З метою популяризації літературної спадщини Микити Павловича Годованця, створено цей біобібліографічний покажчик.

Покажчик є спробою зібрати відомості про поета-сатирика, життєвий і творчий шлях, публікації присвячені Микиті Павловичу, бібліографію спадщини. В покажчику представлено книги М. Годованця, статті опубліковані в періодичних виданнях, бібліографічні покажчики, веб-сайти присвячені життю й творчості Микити Годованця та твори онлайн.

Допоміжний апарат бібліографічного покажчика складає: схема групування матеріалу (зміст); передмова (від укладача); іменний покажчик, у якому наведено прізвища авторів, співавторів бібліографічних записів.

Бібліографічний опис здійснено згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання» та ДСТУ ГОСТ 7.80:2007 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Заголовок. Загальні вимоги та правила складання».

Електронна версія покажчика розміщена на веб-сторінці наукової бібліотеки Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» : <https://pdatu.edu.ua/pro-universitytet/bibliografichni-pokazhchiki.html>.

Покажчик адресовано викладачам, студентам, краєзнавцям, літературознавцям, бібліотекарям, та тим, хто цікавиться творчістю Микити Годованця.

Від укладача

Микита Павлович Годованець – «широко відомий, – за його самоіронією, – аж до Колими». Патріарх української байки ХХ століття, автор понад 30 книжок, загальним викладом більш як півмільйона примірників! Ім'я Микити Годованця займає почесне місце серед популярних і широко знаних майстрів української сатири і гумору – Остапа Вишні, Степана Олійника та інших. Талановитий поет-байкар залишив по собі чималу творчу спадщину. Втім, «всенародне визнання і шана прийшли до байкаря не одразу, від перших кроків у літературі, а з роками тривалої, напруженої і плідної праці» (І. Зуб).

В українській, та й у світовій літературі творчість поета-гумориста Микити Годованця незважаючи на плин часу, не перестає хвилювати своєю злободенністю.

У цьому контексті творчу спадщину Микити Годованця до певної міри можна порівняти із спадком Езопа, Федра, Бабрія, Лафонтена... Його байки та переклади прикрасили європейську і світову культуру, зробили її багатшою, привнесли в неї наше, суто українське і цим помітно збагатили безцінні класичні набутки.

Байки за сюжетами Езопа сповнені українського колориту, у створенні якого головну роль відіграє мова. М. Годованець тонкий знавець сучасної української мови, чудово володіє усім її багатством. Уміння обрати потрібний синонім, вжити, де треба, народну приказку, дотепне слово, постійне користування народною фразеологією – все це робить байки М. Годованця за сюжетами Езопа справді українськими і сучасними.

Коло зображуваних персонажів його байок досить різноманітне – хапуги, шахраї, пристосуванці, ледарі, хвальки, хами і підлабузники, кар'єристи, злодюги і невігласи – усі, хто своїми діями і вчинками очорнює людські ідеали. У дотепному слові Микити Павловича поєднувались традиції народної сміхотворності з традиціями літературної байки.

Письменник не раз зазначав, що все життя він, немов з невичерпного

джерела, живиться фольклором, народно-поетичною творчістю. Переносячи в українську літературу зразки класичного байкарства, він залишається оригінальним, самобутнім поетом, створює ряд афоризмів (кінцівок байок), які, набувши поширення, стали самостійними крилатими виразами, прислів'ями: «Хай сто раз гірше буду жити, а не піду я ворогу служити», «Казали люди нам старі: біда, коли осел опиниться вгорі», «Де дружбу цементує п'яна кварта – чого та дружба варта!», «Вже колоски для дармоїдів більш не дають смачних обідів», «Перевертом готов ходити без пардону, як привезуть ту морду з-за кордону» тощо.

Микита Годованець закликав молоде покоління літераторів «рости в корінь» – глибоко знати українську мову, використовувати, як потім напише, багатство її «як однієї з найдосконаліших мов у світі», бо «на сором нам мусимо казати: часто, вийшовши з народу, ми забуваємо його чудову мову, мову своїх батьків і дідів...».

Сила слова байкаря у тому, що він спонукав аналізувати зображувані явища, змушував задуматись і винести певний урок. Його твори не переплутаєш з іншими: у них свій байкарський світ, свій сюжет, своєрідне змалювання героїв.

Твори Годованця друкуються у шкільних хрестоматіях, вузівських підручниках. Їх читають, вивчають школярі та студенти. Микита Павлович повністю посів своє заслужене місце у літературі та суспільстві.

Палкий заклик поета служити народу, боротися і захищати його своїм життям звучить у вірші «Народу рідному – усе», перша строфа якого увінчує пам'ятник байкарю на його могилі в Кам'янці-Подільському.

Народу рідному – усе!
На жертovníк святого діла
Нехай з нас кожен принесе
Огонь душі і силу тіла.
Найкращим жертвуючи всім
Народу рідному своєму,
Трудом важким, життям своїм

Щасливу доленьку скуємо!
І наш нещасний бідний край,
Зруйнований, стемнілий вкрай,
Неначе травень, процвіте,
І люд, що стогне і горює,
Себе людиною відчує
І слави нам вінок сплете.

Коли Микиту Павловича реабілітували, після несправедливого заслання на Колиму, на цілих 10 років, полковник Коломєйцев запитав, чи не хоче письменник оселитися в Києві, звідки його забрали. Але байкар обрав провінцію – «бо вона ближче до сокровеного».

Повернувшись після заслання до Кам'янця-Подільського у 1954 р. Микита Павлович прожив у місті над Смотричем два десятиліття – аж до самої кончини. Тут же були написані його найкращі, зрілі книги, книги майстра, метра, живого класика. Брав активну участь в громадському житті міста, охоче зустрічався з читачами, був взагалі тамтешньою знаменитістю.

Мальовничий, майже тисячолітній Кам'янець-Подільський, третій за пам'ятками історії в країні, після Києва і Львова, надихав Годованця, приваблював його шанувальників як столиця української байки. Творчість, щира душа митця скликали сюди щороку майже всіх відомих тоді сатириків і байкарів України. Місто шанує пам'ять байкаря. Здаля видно його барельєф на будинку, де він мешкав, дзвенять час від часу свята сміху, зачаті за його життя. Засновано мистецьку премію імені Микити Годованця. Її лауреати – такі його вихованці, як І. Зварник, П. Красюк, А. Гарматюк, М. Тишук та ін. Одна з порад Годованця молодим поетам – вірш «Байкар»:

Друг зрадив? Горе б'є?
Не плач!
У тебе є
Читач!
Покривдив критик дуже?

Забудеться, мій друже,
Погасне з часом кривди жар...
До негіді утратив осоружність?
Втекла відвага, сила, мужність?
Уже ти не байкар!

Як засвідчують документальні джерела та очевидці, міцна творча дружба єднала у 60-70-ті роки минулого століття основоположника сучасної української байки Микиту Годованця і студентів, викладачів Кам'янець-Подільського сільськогосподарського інституту (нині Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»). Байкар часто зустрічався з колективом вишу, виступав перед студентською аудиторією, читав свої твори. Пізніше, після смерті письменника, дружні зв'язки продовжив його син Анатолій. Анатолій Микитович чимало зробив для популяризації творчої спадщини свого батька. У фондах наукової бібліотеки університету і досі зберігаються книги, подаровані в свій час книгозбірні батьком і сином Годованцями.

Варто ще згадати: саме в Кам'янці – у 1971 році він раптом вирішив «вступити в ряди КПРС». На 74-му році свого життя! Це ж треба! Стільки несправедливого зла-лиха зазнавши від КПРС! Він міг би дожити віку, й не перебуваючи в «рядах партії». Але... Незвідані путі Господні! Іноді й людські теж.

Помер Микита Годованець 28 серпня 1974 року. Зворушливим був заповіт Микити Павловича: поховати його із записною книжкою і авторучкою в нагрудній кишені. Щоб усі бачили: він працюватиме і там. І байкар працює. Творами, які збереглися в державних і домашніх бібліотеках.

В українській літературі байкарів є чимало. Але твори Микити Годованця особливо приваблюють читача своєю ідеєю, щирою людяністю, оригінальністю. Байки М. Годованця позначені його яскравою творчою індивідуальністю, по своїй суті вони народні в найкращому розумінні цього слова.

Микита Годованець плоть від плоті українського народу, жив в його гущі, з перших кроків свого свідомого життя болів його болями, думав його думками,

мріяв його мріями. Життя рідного народу – невичерпне джерело його творчості. Тут він брав і сюжети, і прообрази героїв, і все багатство поетичних фарб. До читача він звертався живою колоритною мовою свого народу.

У Годованця свій виразний поетичний почерк. Його байки легко відрізнити від байок інших авторів. В них не зустрінеш байдужих рядків. Написані пристрасно, з вогнем гарячого серця, вони по-справжньому поетичні.

Ветеран української байки М. Годованець був в Україні одним із найвизначніших сатириків. Місто Кам'янець-Подільський, де він жив і творив, наші літератори не випадково називали байкарською столицею. Творчий доробок М. Годованця особливо переконливо доводить, що байка в сучасній українській літературі – повноправний і потрібний жанр, у якого не лише багате минуле, але й цікаве сучасне та майбутнє.

Основні дати життя і творчості Микити Годованця

- 26 вересня 1893 р. Народився Микита Павлович Годованець в с. Вікнині на Вінничині
- 1906 р. Закінчив двокласну учительську школу в с. Степашки Вінницької обл.
- 1910 чи 1911 р. Надіслав кілька своїх віршів до газети «Нова рада» (м. Київ). Нетерпляче чекав відповіді і нарешті в розділі «Листування» прочитав пораду: «М. Годованцю. Киньте писати, папір псувати»
- Весна 1913 р. Вперше вірші М. Годованця побачили світ на сторінках української газети «Маяк»
- 1914-1918 рр. Перебував на військовій службі
- 1917 р. Надрукував першу байку
- 1919-1920 рр. Вчителював у початковій школі с. Голосків на Поділлі
- 1920 р. Вперше з'явилась українською мовою книжка «Д. Бедний. Байки і пісні» перекладу М. Годованця
- Осінь 1920 р. Працював у кам'янецькому журналі «Сільська біднота»
- Тоді ж Взявся був організувати літературне об'єднання «Червоні парості», але довести цієї справи до кінця йому не вдалося

- 28 жовтня 1920 р. Місяць був вільним слухачем історико-філологічного факультету Кам'янець-Подільського державного українського університету
- З 1924 р. Переходить працювати до редакції вінницької газети «Червоний край»
- 1925 р. Вступає до Спілки письменників України
- 1927 р. У Вінниці виходить перша книжка «Незаможник Клим»
- 1928 р. Видана в Житомирі друга книга «До добробуту й культури йдіть, розбивши злиднів мури» з підзаголовком «До дня врожаю подарунок незаможникам»
- В тому ж році Працював секретарем редакції житомирської газети «Радянська Волинь»
- 1929 р. Працював у Харкові в редакціях журналів «Червоний хрест», «Робсількор», «Соціалістична громада» та ін.
- Того ж року Вийшла третя книжка Годованця збірка байок «Парася на парастасі»
- 1930 р. Виходять одразу три його книжки: «Будяки», «Довгоносики», «У колектив!»
- 1931 р. Книжка «Трактор і рало»

- 1932 р. «Байки», збірка, яка підсумовує весь перший період його творчості
- 1934 р. Прийнятий у члени Спілки письменників
- 1936-1937 рр. Опублікував переклади творів О. Пушкіна «Казки про рибачка і рибку», О. Толстого «Гіперболоїд інженера Гаріна», «Золотий ключик, або пригоди Буратіно»
- 31 січня 1937 р. Заарештували за стандартним звинуваченням тих часів: писав націоналістичні твори.
- 13 червня 1937 р. до 1947 р. Ухвалою особливої наради при НКВС вислано на Середню Колиму без «права повернення»
- 1945 р. На Колімі пише вірш «Родина»
- З кінця 1954 р. Офіційно дозволено оселитися у м. Кам'янці-Подільському
- 11 вересня 1957 р. Спеціальною постановою військового трибуналу Київського військового округу вирок особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. було відмінено. Микиту Павловича реабілітовано
- В цьому ж році Рівно через чверть століття з'явилася наступна книжка «Байки»
- З 1958 р. по 1961 р. Виходять книги «Осел на хаті», «Байки», «Соловей в курятнике», «Заяча математика»

- 1962 р Створив понад 30 байок
- З 1963 р. по 1967 р. З'являються друком нові книги «Вужі під яслами», «Ріка мудрості», «Веселий педант», «Конвалія і лопухи», «Афоризми сатирика», «Талановита тріска»
- 1968 та 1973 рр. Виходить двотомник байок з передмовою
- 1973 р. Нагороджений орденом «Знак Пошани»
- 27 серпня 1974 р. Поет-байкар помер. Похований в м. Кам'янці-Подільському
- 1975 р. Коли автора вже не було серед живих, у видавництві «Дніпро» побачила світ остання збірка творів Микити Годованця

Незборима сила правди*

*Краю мій, народе милий,
Виринеш з біди –
Не завій же буйним пилом
Ти мої сліди...*

М. Годованець

Колима, вересень 1943 р.

В українській, та й у світовій літературі, ім'я і творчість поета-гумориста, патріарха сучасної української байки Микити Годованця посідає справді почесне місце і, незважаючи на плин часу, заміну одних політичних та суспільних реалій іншими, не перестає хвилювати своєю нестаріючою злободенністю, тематикою завше актуальною, гострою і потрібною людям.

І у цьому контексті творчу спадщину М. Годованця до певної міри можна порівняти із творчою спадщиною Езопа, Федра, Бабрія, Лафонтена... Байки та переклади Годованця прикрасили європейську і світову культуру, зробили її багатшою, яскравішою, привнесли у неї наше своєрідне, суто українське, і цим помітно збагатили безцінні класичні набутки.

Микита Павлович Годованець народився 26 вересня 1893 року у с. Вікнини Гайворонського району на Кіровоградщині (нині ж – Гайсинського району Вінницької області) у селянській родині. Батьки його не були багатими, працювали біля землі. Закінчивши Степашківську учительську школу (там же, на Гайсинщині), працює вчителем у селі Орлівці, потім – у Бубнівці на Гайсинщині.

* Передрук переднього слова: Красуцький М. Довга дорога вночі : роман. Київ : Український письменник, 1998. С.5-10.

Навчає селянських дітей, пробує писати вірші. Перші поетичні спроби, звісно, далекі від досконалості, але і у них відчувається самотність, талант. А тут і до війська призвали – йшов неспокійний, передгрозовий 1914 рік. Службу проходив в Естонії, у Ревелі. Та душа, неспокійна вдача прагнули волі, а не строю. Тож щойно демобілізувавшись, їде до Києва, де влаштовується на підготовчі курси для вступу в університет, а водночас і на кооперативні курси, де готували кадри споживчої кооперації. На кооперативних курсах випускалася газета, до якої слухачі, або, як їх тут називали, курсанти, писали статті, нариси, вірші. Дописував до газети і він, Микита Годованець. Його матеріали привернули увагу начальства, і йому невдовзі запропонували штатну роботу в редакції.

Журналістська практика тривала недовго, бо незабаром одержав призначення інструктора споживчої кооперації у Кам'янці-Подільському. Доїхав до Вінниці, а там – шлях до Кам'янця перекритий військами Директорії. Що робити? Лише у листопаді 1918 року нарешті потрапив у Кам'янець-Подільський. Гарне старовинне місто одразу причарувало, заворожило. Та невдовзі кам'янецька споживча спілка збанкрутувала, і у пошуках шматка хліба новоспечений інспектор знову повертається до вчителювання. Влаштовується у Голосківську школу, що неподалік Кам'янця-Подільського. Одночасно співробітничав із редакцією журналу «Сільська біднота», пише байки, вірші, друкується.

Відтак були Вінниця, редакція газети «Червоний край», житомирська, волинська обласні газети. Працює фейлетоністом, літературним працівником, завідуючим відділом. У 1925 році вступає до Спілки письменників «Плуг». У члени Спілки письменників СРСР прийнятий у 1934 році. А наприкінці 1929 року переїжджає до Харкова – тодішньої столиці України. Тут працює у журналах «Червоний Хрест», «Соціалістична громада», друкується у різних виданнях. Разом із редакцією «Червоного Хреста» у 1934-ому переїжджає до Києва – нової столиці радянської України. Тут М. Годованець з молодою дружиною Серафимою та маленьким Анатолієм тісняться у невеличкій кімнатці у колишньому гуртожитку на Печерську, що по вулиці Арсенальній. Звідси його

й заарештують у лиху годину, яка невідворотно насувалася...

У 1927 році вийшла збірка гумористичних творів «Незаможник Клим», у 1928-му – «До добробуту й культури», 1929-му – «Парася на парастасі». Потім були «Будяки», «Довгоносики», «У колективі» (1930), «Трактор і Рало» (1931), «Байки» (1932)...

А далі – тривала перерва, яка розтяглася на довгих два десятиріччя – уже відомий на той час письменник відбував термін покарання на далекій, суворій Колімі. Його, як і багатьох на той час, судила сталінсько-єжовська «трійка», і абсолютно невинного М. Годованця «судді» відправили до білих ведмедів. Перевиховуватись, вчитися патріотизму і любові до рідної Вітчизни, до «великого вождя народів». Перебував він там з 1937 до літа 1947 року, а відтак – без «права повернення» – фактично до хрущовської «відлиги», коли у вересні 1957-го спеціальною постановою військового трибуналу Київського військового округу вирок особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 року було відмінено, а Микиту Павловича реабілітовано.

Проте сталінські табори, поневіряння по ГУЛАГах, ще довго снитимуться йому ночами, ввижатимуться у видіннях...

Кінець п'ятдесятих-шістдесяти роки були періодом справжнього творчого розквіту непересічного таланту сатирика. З'являються друком його нові книги: «Байки» (1957), «Осел на хаті» (1958), «Заяча математика» (1961), «Вужі під яслами» (1963), «Ріка мудрості» (1964), «Веселий педант» (1965), «Конвалія і Лопухи» (1966), «Афоризми сатирика», «Талановита Тріска» (1967). У 1968, 1973 рр. виходить двотомник байок Микити Годованця з передмовою...

Поет-сатирик залишається вірним своїй творчій манері: гостро і дошкульно висміює пороки тодішньої дійсності, спрямовує вістря сатири не лише проти ледарів, нероб, бюрократів, а й проти безвідповідальності, підлабузництва у різних ешелонах влади, воює з чиновниками, крадіями, які плутають державну кишеню зі своєю власною, перешкоджають суспільству рухатися вперед.

Твори Годованця друкуються у шкільних хрестоматіях, вузівських

підручниках. Їх читають, вивчають школярі та студенти. Здавалося б, Микита Павлович цілковито і повністю посів своє заслужене місце у літературі та суспільстві. Посів надовго чи й назавжди. У древній Кам'янець, що на Поділлі, приїждять звідусюди відомі сатирики і початкуючі автори показати свій доробок уславленому Майстрові, поцікавитися його думкою. Патріарх охоче зустрічається з колегами по «гарячому» цеху, радить, допомагає. І водночас продовжує наполегливо працювати. Саме у цей час він захоплюється перекладами творів класиків світової культури, їх найцінніших надбань. Езоп, Арістотель, Леонардо да Вінчі, Лессінг, Федр, Бабрій, росіянин Д. Бедний, поляк І. Красіцький...

Важка, клопітлива цілоденна праця і лише короткий перепочинок, і то швидше для того, аби хоч трохи поновити підупалі сили для подальшої творчості – такою була та напруга, та найвища планка, нижче котрої родоначальник сучасної української байки не опускався ніколи. Він ніби відчував: у сталінських таборах потрачено намарне вельми багато часу, тож потрібно надолужувати.

Як згадує син видатного байкаря Анатолій Микитович, жив батько в останні роки свого життя досить скромно. Його «робочим столом» була звичайнісінька дощечка, яку зазвичай класик клав собі на коліна і писав на ній. Сюжети для нових байок добирав надто вимогливо.

«Якось пам'ятаю, – згадує А. Годованець, – батько запропонував: «Ти всюди буваєш, зустрічаєшся з такими неординарними ситуаціями, що хоч одразу – у книжку. Занотувуй, принось мені. Підійде щось – отримаєш від мене гонорар». Я приносив щось свіженьке і, як на мене, оригінальне майже щодня. Але батькові догодив лише один-єдиний раз. Дуже вже вимогливим був...»

Жила родина Годованців на батьків скромний гонорар та синову зарплатню (Анатолій Микитович трудився на електромеханічному заводі). Зайвих грошей у них не було, кожна копійка мала своє призначення. Коли Годованець-старший отримував від видавництва більш-менш солідний гонорар, що траплялося нечасто, не забував допомагати тим, хто цього особливо потребував. То рідній племінниці Марії у Мерефу надсилав дещицю, аби купила собі корову, то

табірному побратимові, кавказцю Варламу Хаджалії, у якого згоріла хата. Коли хтось із домашніх спробував би заперечити: у самих, мовляв, скрута, Микита Павлович тут же відповідав: «А хто ж іще їм допоможе?». Звісно ж, що його слово було останнім.

Таким він був у реальному житті і творчості. Любив людей і працював задля них, наскільки дозволяло йому підірване Колимою, жорстокими репресіями здоров'я. Він жив і творив для людей, для України і в ім'я України. Для них не жалів ні сил, ні таланту, ані самого життя.

За своє не таке уже й довге творче життя сатирик створив понад 500 власних оригінальних байок, притч, опрацював більше 1 100 запозичених сюжетів. Остання збірка його творів побачила світ 1975 року у видавництві «Дніпро», коли автора вже не було серед живих.

Присвятив він цю книгу Серафимі Миколаївні – дружині, другу, «своїй вірній помічниці на життєвій ниві».

27 серпня 1974-го, коли у подільських садах гупали, падаючи у нескошені трави, золотаві антонівки, стражденна душа патріарха української байки відійшла у Вічність. На могилі викарбувані його ж слова:

*Народу рідному – усе!
На жертвник святого діла
Нехай з нас кожен принесе
Вогонь душі і силу тіла!*

Похований Микита Павлович Годованець на старому міському кладовищі, де спочивають вічним сном близькі і родичі його вірної супутниці – дружини Серафими Миколаївни, які прихистили їх у важкі для обох часи, де і сама вона почила між розлогих, гіллястих дерев сумовитого парку. Сюди часто приходять люди – жителі древнього міста над Смотричем, гості, а також приїздять сатирики, гумористи, приїздять з різних куточків України. На пораду до нього, за добрим і лагідним словом, яке для них так багато важило і важить.

Байка «зсередини» : роздуми видатного байкаря*

Мої перші байки

З 1913 р. писав і друкував я ліричні, сатиричні, гумористичні вірші, загадки для дітей. Першу байку надрукував 1917 р. (написана 1914 р.). Надрукував і забув. Ніколи не думав, що судилося мені стати байкарем.

А звідки воно взялося? Глибока таїна. Хоч кожна таїна має реалістичну основу. Співає ненька над колискою свого дитяти і не думає, що закладає синові долю співака. Розповідає бабуся онукові казки і не знає, що виховує талант письменника.

Якось, коли я був у третім класі парафіяльної школи, допався до шкільної шафи, а там – великі, у шкіряних палітурках, книги. Учитель зрідка їх брав, коли ставив збитошника на коліна: держи над головою! У шафі, запилені, проте новенькі, лежали три якихсь книжечки. Не довго думаючи, я їх – у торбину і пішов додому. Виявилось – цікаві: байки Сумарокова, Хемніцера, Дмитрієва. (Ті книжки були у мене до першої світової війни!). Як же цікаво було читати: не бачені мною звіри – Леви, Ведмеді, Лисиці – діяли, говорили, мов люди. Довго ті книжечки розважали мене і моїх домашніх, які припрошували читати їх. Батьки, брати, сестри живо реагували на читане.

Якби хто спитав мене, чи не цей випадок заклав у мені долю майбутнього байкаря, я не сказав би: так, а чи ні. Таїна. Таїна джерела, що живе під пластом чорноземлі чи піску: копни лопатою, аж тобі й джерельна вода.

Це сталося випадково. Вчителюючи в селі Голоскові на Кам'янецьчині (1919-1920 рр.), я з третьою групою робив диктант у такий спосіб: щоб діти убивали більше часу (бо треба було мені працювати ще з двома групами), я наказав їм записати два рядки якогось вірша, а наступні два рядки, у риму до перших, вигадати самим.

Навесні, коли вперше відчинили вікно, я став коло нього і, уп'явши зір у

* фрагменти з книги: Годованець М. Слово про байку : роздуми в творчій лабораторії. Вінниця: Континент-Прим, 2003. 78 с.

синє небо, шукав перших два рядки. Враз бачу: утомленим летом повертається лелека з вирію до свого гнізда на селянській клуні. Щось тепле ударило в груди, якесь незвідане чуття (хтось би назвав його натхненням). Я повернувся до учнів і сказав: - Пишіть:

*Якось-то навесні Лелека,
Прилетівши здалека
На рідне обійстя,
Почав хвалить своє життя
У вирію, на чужині:
– От де життя було мені!
Святі розкоші:
Там вічна зелень на полях,
Там дивні співи у гаях,
Там навіть багнища хороші...
... А голуб, посміхаючись йому:
– Хай так, але ж чому
Ти кинув ту країну,
Розхвалений той рай,
І повернувся на Україну?
– Бо це – мій рідний край!*

У ті роки політичне становище на Україні було дуже складне, викликане громадянською війною. Я те бачив, і хоч завдання такого переді мною не було, бо й байок ще не писав, а якось інтуїтивно все те вклалося в байку патріотичного змісту – про любов до Батьківщини.

Пізніше до байки, названої «Голуб і Лелека», я приточив таку мораль:

*Любов до рідного – могутнє диво!
Нехай живеш на чужині щасливо,
А все чогось для серця нестає:
Зове Вітчизна й путь далека,
І ти летиш, як з вирію Лелека*

В гніздо своє.

Життя підказало тоді ж і другу байку – «Соловейко і свиня». Соловейко натхненно наспівував пісні. А з калюжі – Льоха чорна:

*Ти стараєшся дарма,
Бо господаря нема:
Він сьогодні у млині
Меле дерть мені...*

Соловейко їй:

*Дні весняні в серце б'ють
І заснути не дають.
Щастям світлим повні груди:
Краще буде! Краще буде!
Світ ясний свій вид міня...
Але що нам говорити?
– То ж чому?
– Бо ти – свиня!
Світ для тебе – дерть, корито,
Не краса нового дня.*

Байки зразу були надруковані, і це піднесло творчий настрій.

Того ж 1920 р. була написана байка «Образливий Максим» («Максим і Павло»). Вона зачіпала громадське життя і була сатирою на людей, які своє самолюбство ставили вище громадської справи.

Якось ідучи з лекцій у Кам'янці (а був я тоді вільним слухачем університету), зайшов на диспут. Два поважних дядьки завзято гризлися. Один, Павло, щось сказав образливого для другого, Максима. Той відповів:

– Коли так, я кидаю громадське діло і більш до вас ні ногою!

Поки я зайшов додому, склався сюжет байки.

*В Максима і Павла
Велика дружба завелась була.
Запізниться Максим –*

Павло вже посила за ним:

*– Піди, стара, піди,
А чи не трапилось біди!*

А як Павло

Було

До дочки на село

Погостювать піде,

Максим і місця не знайде:

*Сумує, охає, свариться на дружину,
Не їсть, не п'є, не сяде й на хвилину...*

Та сталось диво-дивина:

Павлова сучка навісна

Спросоня гавкнула, дурна,

Коли Максим у гості йшов.

Максим вернувся від порога,

Кляв сучку, і Павла, і бога,

Заклявся тричі на хресті:

– Клянуся, люди,

Нога моя не буде

В Павла на обісті!

Байка уже на третій день була надрукована в газеті. Місто, що знало про скандал на диспуті, вирувало. Байка попала в ціль.

Наш славний Остап Вишня (тоді – П. Грунський), здибавши мене на вулиці, спитав:

– Це ви автор байки про Максима і Павла?

– Я.

– Добра байка. Вона потрапить у нашу хрестоматію літератури! Буде з вас байкар!

Хоч пророцтво славного сатирика не справдилося стосовно цієї байки, але похвала спонукала не кидати цього жанру.

А ще підвезло мені: познайомився з байками відомого тогочасного російського поета Дем'яна Бедного. Того ж 1920 р. політвідділ 41-ї стрілецької дивізії Червоної Армії замовив мені (тоді редактору кам'янецького журналу «Сільська біднота») перекласти для збірки кілька байок та пісень цього автора. Я переклав, і збірка вийшла у видавництві «Червона Галичина» під назвою «Д. Бедний. Байки і пісні». Це остаточно привернуло мене до байкарського жанру. Д. Бедний став моїм першим учителем.

Цими розповідями хотів я показати, як життя підказує теми молодому байкареві, як людина стає на свою «лижню» життєву. Тепер молодому байкареві є у кого вчитися – у нас є плеяда талановитих байкарів, чимало книг байок – і гарних і середніх. А тоді ж ні в кого було мені вчитися із сучасників. І знайомство з байками Д. Бедного відбулось якраз вчасно, коли я ставав на баєчну путь.

Гірка правда чи солодка неправда?

Виховання молодих байкарів ставить перед нами, старшими працівниками цього жанру, чимало питань практичної роботи з ними. Її веде Кабінет молодого автора при Спілці письменників України. Але й кожному із старших байкарів доводилося щоразу давати консультації початківцям і молодим байкарям.

Перше питання, що постає при цьому: говорити відверто, чи підходити «з політикою», тобто приховавши гірку правду, говорити загальними словами: «Нічого собі. Як попрацюєте над собою, то буде з вас добрий байкар» і т. ін.? Показувати хиби його роботи і читати лекцію, як треба писати байку і як її не писати? Чи, може, обійтися кількома словами – гіркими словами правди? Чи, підсолодити словами: «Попрацюйте з рік, повчіться і знов прийдете, щось поміркуємо...» Адже бачиш – безталання: вчи не вчи – нічого доброго не буде!

Найгірше, коли важко угадати: вийде щось із нього чи не вийде? Найлегше, коли бачиш – нічого не вийде.

Але у всякому разі треба пам'ятати, що маєш перед собою людину, яка хоче своїм пером внести щось на користь свого народу. Тоді гірке слово є злочином: воно разить душу людині, може завдати шкоди ділу, вбити людину морально.

Особливо негаразд, коли підійдеш грубо, неделікатно, неполітично, а головне – невірро. Хто з порадників може себе від цього застрахувати?

Пригадується, в кінці 1940-х років, після розмови з О. Корнійчуком (тоді головою Спілки письменників України) я ще довго був одірваний від літературної роботи, за його порадою пославши пару десятків байок на консультацію до Спілки. Хотілося відчутти: завмерло в мені творче джерело чи ще жевріє якась іскра? Хотілося знати, як поставляться «діючі» товариші до того, хто був довгенько відлучений від літературної роботи?

І ось дістаю відповідь. Рецензію на мої байки написав поет М. Шеремет. Переказую по пам'яті: «М. Годованець за довгий час не виріс і нічому не навчився... Досить сказати, як виглядає особа автора, коли судити по його баєчних масках: Рало... Тарган...».

Зміст байки «Трактор і Рало» такий. Запилене Рало, вискочивши із старої клуні, учепилося до Трактора, що йшов орати цілину: мовляв, я здатне ще орати! Але коли Трактор заглибивсь, Рало:

*...чепігами махнуло,
Як крильми крук швидкий,
І... розлетілось на шматки.*

Мораль: так буде з тим старим, що нам чіпляється до ніг.

А Тарган (байка «Тарган і Квочка») осміюється: визираючи із своєї щілини тільки вночі, він бачить лише пільму нічну і сон, не бачить живого життя; тому і засуджує Квочку за її працю важку на життя нове...

Байки цілком радянські із здоровим глуздом. І рецензентові, якби він не виходив із культівських позицій – зганьбити, принизити людину, – треба було говорити про ідею байки, про мистецьку вмільсть, а не характеризувати автора за кількома масками із старого життя (Рало) чи із нелюбимих героїв (Тарган). А така оцінка моєї особи в літературному світі справила на мене убивче враження і надовго вибила перо із рук: нема, бачу, правди, нема з ким говорити!

Ось яке значення має розмова з молодими! Порадник може і піднести крила молодому автору, і поламати їх безжально та несправедливо.

А зараз хочеться показати інше ставлення до людини, до оцінки його роботи. Теж випадок з мого життя. 1954 р. на мої байки (давніші і нові) написав рецензію для видавництва сатирик Д. Білоус (тоді автор кількох сатиричних збірок). Конкретно, по-товариському розібрав байки, відзначив хиби, загалом гостро скритикував за мову, за мистецьку недовершеність тощо.

Я гостро пережив таку критику, але визнав: рецензент правий! За довгі роки «відлучення» від творчої роботи я таки відстав. Не ті теми, не ті вимоги, що були у тридцятих роках, коли мої байки виходили «підскакуючи».

Пережив і взявся за роботу насамперед над собою: почав вивчати історію байки, критичні роботи, байки класиків і радянських байкарів. Два роки роботи не минулися даремно. Аж тут і ХХ з'їзд КПРС із осудженням культу особи. Визволився і дух із павутиння і мряки. І вже в тому ж 1956 р. я здав до видавництва великий рукопис нових байок, а 1957 р. вийшла книга «Байки» (видавництво «Радянський письменник»).

Перед виходом книжки зустрівся у видавництві з Д. Білоусом. Познайомилися. Дякую за рецензію.

– Але ж... я, – каже, – дав негативну рецензію, гостру? – не довіряє моїй щирості.

– От саме за те, що так гостро, компетентно, конкретно скритикували мою роботу, я й дякую. Це допомогло мені в зростанні.

Потиснули один одному руки.

Потрібна компетентна, насамперед – доброзичлива, конкретна критика, порада товариська!

Творче натхнення

Психологія творчості – це дуже складна річ. Як складна й індивідуальна людина, її психіка, так складна – або ще й складніша – її природа творчості. А дошукуватися якихось законів психології творчості – річ безнадійна.

Є різні люди – з різною нервовою системою: одних легко вивести з рівноваги, щоб втратили творчий настрій; а є інші – вони можуть легко вийти з

процесу роботи і знову в неї легко увійти. А є такі, що раз збий його з настрою, – важко включаються в працю знову.

Погоджуюсь із тими, що кажуть: треба сідати до роботи в один час. Тут проявляється закон умовного рефлексу. Він діє не тільки на шлунок, а й має глибше значення для людини. Я переконався, що певний робочий час поета так само вимагає підкори оцьому закону. Поети це помітили і тому хваляться: «Отак сяду в певний час до столу і – Муза тут як тут».

Ще є багато різних «збудників» натхнення: один мусить цигарку палити, другий любить під чаркою бути, третій – щоб вікна були затемнені, а четвертий світить багато світла, бо світло його збуджує, і легко працюється.

Я, наприклад, не виношу шуму, коли навколо мене ходять, балакають, коли радіо спокою не дає, коли телевізори кричать десь, коли діти галасують. Мені потрібні для продуктивної праці спокій і тиша. Тому я найкраще працюю вночі, коли все спить, тиша, а сили після кількогодинної праці відновилися. Тоді «старенька сестра Аполлона» сідає під вухом і диктує, як «чуби помазані поскубти». В такий час я не стільки вигадую щось нове, як працюю над сюжетами, що вже намічені або й зроблені в першій редакції, та вимагають доробки, умудрення, умузичення і т. ін.

Але сказати, що все у мене створено в таких умовах, не можу, бо творилися в різні часи в різних умовах: на віку – як на довгій ниві. Ніколи не став себе в якісь залізні рамки, а будь гнучкий і вмій пристосовуватися до обставин. Психіка – така річ, що не завжди вкладається в якісь чіткі закони.

Молоді байкарі запитують частенько: чи бувають у мене періоди простою в творчій роботі – «прориви», коли давненько не пишеться?

Бувають і «прориви», і розчарування, і відчай. Все буває.

Причини дуже різні. Розказувати про них – довго. У кожного можуть бути свої причини. Але лякатися «проривів» не треба. Можливо психіка вимагає відпочинку, бо ти себе силуєш і втомлюєш.

Коли у мене бувають «прориви», тоді я беру щось цікаве читати. Найчастіше – Крилова, Грибоедова, Гоголя, Шевченка, Глібова, а то і твори

наших байкарів, надіслані мені на консультацію твори молодих. Граю на гітарі чи на скрипці, поспівую, переглядаю пісенники. Словом, відвожу душу над чимсь гарним і корисним.

Силувати себе працювати, коли настає час «прориву», не варто – користі ніякої, тільки зайва трата сил, часу. Що спокійніше зустріти той час «прориву» і розумніше його провести, тим швидше він минеться, організується психіка на працю.

Коли є любов до своєї творчої праці, є завзяття, є над чим працювати (а не шукати теми на греблі), коли твої рідні не заважають, а допомагають в організації творчої праці – ніякі «прориви» не страшні. Робітний стан – натхнення – повернеться.

Хоронять, а вона живе

Микиті Годованцю

*Лунають голоси уже давно,
Що буцім форма байки застаріла,
Що не годиться у старі барила
Переливати молоде вино.*

*Навіщо нам вітрилити рядно,
Як розпростерлись реактивні крила?
Нові вимоги і нові мірила
В епоху телебачення й кіно!*

*Ховають байку. Байка ж не вмира,
А все нових прихильників збира,
Збира й на лад веселий всіх настроює.*

*Ховають байку. А вона живе.
живе й воює за життя нове
Старою, але звіреною зброєю.*

Євген Бандуренко

Вшанування пам'яті Микити Павловича

в м. Кам'янці-Подільському:

25 вересня 1975 року в Кам'янці-Подільському іменем Годованця названо одну з вулиць Нового плану.

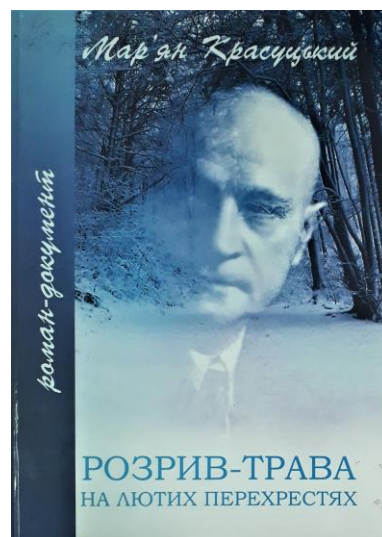
24 вересня 1983 року в Кам'янець-Подільській середній школі № 16 урочисто відкрито музей Годованця. Матеріали для музею, зокрема, надали рідні байкаря – дружина Серафима Годованець, син Анатолій Годованець. Червону стрічку перерізали, зокрема, письменники Іван Сочивець, Полікарп Шабатин.

25 вересня 1983 року в Кам'янці-Подільському на будинку, в якому в 1959-1974 роках жив і працював Микита Годованець, урочисто відкрито меморіальну дошку. Автор пам'ятного знака – народний художник України Еммануїл Мисько.

Образ Микити Годованця змальовано в повісті «За Колимою сонце сходить» (1994), романі «Довга дорога вночі» (1998) та романі-документі «Розрив-трава на лютих перехрестях» (2008) українського письменника, кам'янчанина Мар'яна Красуцького.

11 грудня 2008 року в приміщенні картинної галереї Кам'янець-Подільського історичного музею-заповідника відкрито меморіальну кімнату байкаря.

Михайло Годованець

Авторграф М. Годованця (відновлений із плівки)

15 жовтня 1973 р.

нагородження орденом «Знак Пошани»

Фото початку 1920-х р.

Молодий М. Годованець, 1919 р.
м. Кам'янець-Подільський

М. Годованець та поет
Кесар Андрійчук, кінець 1920-х

Із сином Анатолієм і дружиною Серафимою
Миколаївною, 1950 р.

Повернувся до Кам'янця-Подільського в
1954 р.

З дружиною, липень 1958 р.

Анатолій Косматенко, Микита Годованець, Петро Сліпчук, Олександр Ковінька,
26 вересня 1957 р.

З сином Анатолієм, 60-ті роки

Микита Годованець з поетами-початківцями Миколою Мачківським (ліворуч) та Петром Фаренюком (праворуч)

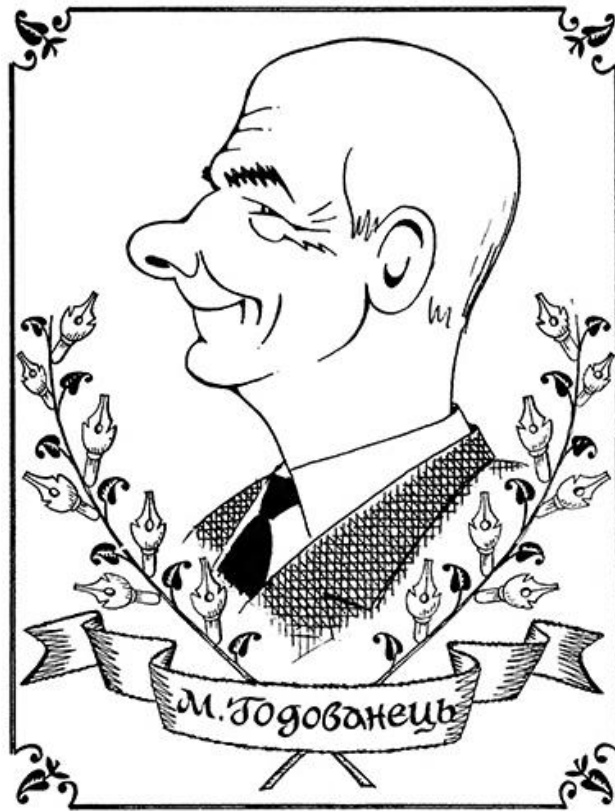

Микита Годованець з письменниками Борисом Харчуком (ліворуч), Юхимом Альперіном (праворуч) з працівниками міської бібліотеки. Кам'янець-Подільський, 1971 р.

З Серафимою Миколаївною, 1972р.

М. Годованець. Художник Володимир Солонько

Дружній шарж художника-карикатуриста Анатолія Арутюнянца

Збірки Микити Годованця:

«Незаможник Клим» (1927).|

«До добробуту й культури йдіть, розбивши злиднів мури» (1928).

«Парася на парастасі» (1929).

«Будяки», «Довгоносики», «У колективі» (1930).

«Трактор і Рало» (1931).

«Байки» (1932).

Після заслання вийшли книжки:

«Байки» (1957).

«Осел на хаті» (1958).

«Байки» (1960).

«Заяча математика» (1961).

«Вужі під яслами», «Байки» (1963).

«Ріка Мудрості. Байки за Езопом» (1964).

«Веселий педант» (1965).

«Конвалія і Лопухи» (1966).

«Афоризми сатирика», «Талановита Тріска», «Байки за Леонардо да Вінчі, Федром, Бабрієм» (1967).|

«Байки» (т. 1-2, 1968).

«Байки зарубіжних байкарів у переспівах та

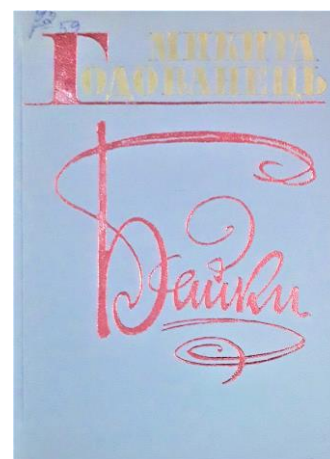
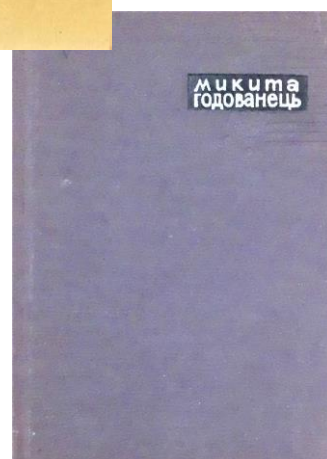
перекладах М. Годованця», «Байки і фразки» (1973).

«Байки» (1987).

Російські переклади:

«Соловей в курятнике» (1960).

«Медвежьи танцы» (1967).

Бібліографія творчості Микити Павловича Годованця

Твори Микити Павловича

1. Байки / Микита Годованець. – Київ : Радянський письменник, 1957. – 222 с.
2. Осел на хаті : байки / Микита Годованець, іл. А. Арутюнянца. – Київ : Радянська Україна, 1958. – 63 с. : іл. – (Бібліотека перця ; № 36).
3. Соловей в курятнике. Басни : пер. с укр. / Н. Годованец. – Москва : Советский писатель, 1960. – 58 с. : илл.
4. Байки / Микита Годованець. – Київ : Держлітвидав УРСР, 1960. – 219 с.
5. Заяча математика. Байки / Микита Павлович Годованець. – Київ : Радянський письменник, 1961. – 167 с.
6. Конвалії і лопухи. Байки / Микита Годованець. – Київ : Радянський письменник, 1961. – 85 с.
7. Байки / Микита Годованець. – Київ : Держлітвидав УРСР, 1963. – 289 с. : іл., 10 л. іл.
8. Вужі під яслами : байки / М. П. Годованець ; іл. А. Василенка, С. Герасимчука. – Київ : Радянська Україна. – 1963. – 63 с. : іл. – (Бібліотека перця ; № 73).
9. Ріка мудрості : Байки за Езопом / Микита Годованець. – Київ : Радянський письменник, 1964. – 210 с.
10. Веселий педант. Старогрецькі анекдоти / Микита Годованець. – Львів : Каменярь, 1965. – 128 с.
11. Байки за Леонардо да Вінчі, Федром, Бабрієм / Микита Годованець. – Київ : Дніпро, 1967. – 194 с.

12. Байки. У 2-х т. / Микита Годованець. – Київ : Дніпро, 1968. – –
Т. 1 : Заяча математика. – 1968. – 343 с.
Т. 2 : Ріка мудрості : за сюжетами Езопа. – 1968. – 294 с.
13. Байки і притчі / М.П. Годованець. – Львів : Каменяр, 1970. – 87 с.
14. Сміх на службі. Байки / Микита Павлович Годованець ; вступ. ст. Ф. Скляра. – Київ : Веселка, 1973. – 69 с.
15. Байки / Микита Годованець ; упоряд., вступ. ст. та приміт. В. Т. Косяченка. – Київ : Дніпро, 1983. – 199 с.
16. Байки / Микита Годованець. – Київ : Радянський письменник, 1987. – 302 с. – (Бібліотека поета).
17. Вибране / М. П. Годованець ; упоряд. А. М. Годованець. – Хмельницький : Доля, 1993. – 62 с.
18. Слово про байку : роздуми в творчій лабораторії / Микита Годованець. – Вінниця : Континент-Прим, 2003. – 79 с.
19. Поезії 1917-1920 рр. / М. П. Годованець ; К-ПНУ, Центр дослідження історії Поділля. – Хмельницький : Мельник А. А., 2008. – 78 с.

Про Годованця М. П.

20. Альперін Ю. Байки Микити Годованця / Юхим Альперин // Прапор Жовтня. – 1957. – 2 жовт., № 117 . – С. 3-4.
21. Сліпчук П. Байки Микити Годованця / П. Сліпчук // Годованець М. Байки / Микита Годованець. – Київ, 1957. – С. 5-13.
22. Черненко С. Дві книги подільських байкарів / С. Черненко // Літературне Поділля. – 1957. – № 2. – С. 251-254.

23. Альперін Ю. Піонер української байки / Ю. Альперін // Радянське Поділля. – 1958. – 6 квіт.
24. Альперін Ю. 45 років на ниві української літератури / Ю. Альперін // Прапор Жовтня. – 1958. – 20 лип., № 86. – С. 3. (М. Годованець).
25. Бейдер Ю. З глибоких джерел народної мудрості : (до 45-річчя творчості Микити Годованця) / Ю. Бейдер // Радянське Поділля. – 1958. – 20 лип.
26. Бейдер Ю. Історія однієї книги / Ю. Бейдер // Прапор Жовтня. – 1958. – 13 квіт., № 45. – С. 4. (Переклад Микитою Годованцем байок Дем'яна Бедного на українську мову).
27. Бейдер Ю. Талановитий український байкар : До 45-річчя літературної діяльності М. П. Годованця // Радянська Кам'янецьчина. – 1958. – 20 лип., № 86. – С. 3.
28. Гжицький В. Майстер сатири / В. Гжицький, Т. Мигаль // Жовтень. – 1958. – № 6. – С. 131-134.
29. Гострою зброєю сатири : 45-річчя літературної діяльності Микити Годованця // Прапор Жовтня. – 1958. – 23 лип., № 87. – С. 3.
30. Дайчман С. Слово влучає в ціль / С. Дайчман // Радянське Поділля. – 1958. – 9 лип.
31. Логвиненко М. Байки Микити Годованця / М. Логвиненко // Вітчизна. – 1958. – № 4. – С. 200-202.
32. Петров Ю. Байки Микити Годованця / Ю. Петров // Літературна газета. – 1958. – 1 лип.
33. Шумахер С. Перший перекладач Дем'яна Бедного / С. Шумахер // Літературна газета. – 1958. – 15 квіт.

34. Життя і письменник // Радянське Поділля. – 1959. – 28 квіт.
35. Альперін Ю. Нова книга байок Микити Годованця / Ю. Альперин // Прапор Жовтня. – 1960. – 5 трав., № 53. – С. 4.
36. Баслак Л. Байки Микити Годованця / Л. Баслак // Колгоспне село. – 1960. – 26 лип.
37. Дузь І. Байки Микити Годованця / І. Дузь // Радянське Поділля. – 1960. – 23 лип.
38. Никита Годованец // Писатели Советской Украины : справочник / [сост. Олег Килимник]. – Киев : Радянський письменник, 1960. – С. 107-108.
39. Сліпчук П. Гостро, поетично / П. Сліпчук // Літературна газета. – 1960. – 8 квіт.
40. Бурляй Ю. «Весела морква й хрін сумний» : [байки, М. Годованець] / Ю. Бурляй // Вітчизна. – 1961. – № 1. – С. 190-192.
41. Альперін Ю. І пером, і мудрістю : 26 вересня минає 69-річниця письменника-кам'ячанина Микити Павловича Годованця / Ю. Альперін // Прапор Жовтня. – 1962. – 25 верес., № 114. – С. 3.
42. Головін М. Перо не щербиться : (Заяча математика) / М. Головін // Радянське Поділля. – 1962. – 21 лют.
43. Петров Ю. Басни Никиты Годованца / Ю. Петров // Советская Украина. – 1962. – № 9. – С. 179-181.
44. Петров Ю. Наш подільський байкар / Ю. Петров // Радянське Поділля. – 1962. – 26 верес.
45. Альперин Ю. Талант войовничий. Перо – зброя : Микиті Годованцю 70 років / Юхим Альперин // Прапор Жовтня. – 1963. – 28 верес., № 155. –

С. 3.

46. Антонюк В. Володар сміху / В. Антонюк // Прапор юності. – 1963. – 24 берез.
47. Антонюк В. Нержавіюча зброя : (до 70-річчя з дня народження М. Годованця) / В. Антонюк // Жовтень. – 1963. – № 9. – С. 132-136.
48. Білкун М. Старійшина українських байкарів : (до 70-річчя з дня народження) / М. Білкун // Колгоспне село. – 1963. – 27 верес.
49. До 70-річчя з дня народження М. П. Годованця // Прапор Жовтня. – 1963. – 25 верес., № 153. – С. 4.
50. Ковінька О. Вітаємо і обнімаємо : [М. Годованець] / О. Ковінька // Вітчизна. – 1963. – № 9. – С. 202-203.
51. Микита Павлович Годованець : (до 70-річчя з дня народження і 50-річчя літературної діяльності) / Хмельн. обл. управ. к-ри, Хмельн. обл. б-ка ім. М. Островського. – Хмельницький, 1963. – 3 с.
52. Петров Ю. Ветеран радянської байки : (до 70-річчя з дня народження) / Ю. Петров // Літературна Україна. – 1963. – 27 верес.
53. Петров Ю. Байкар Микита Годованець : літературно-критичний нарис / Ю. Петров. – Київ : Радянський письменник, 1963. – 179 с.
54. Мостовий Ю. Діалог з Езопом / Ю. Мостовий // Літературна Україна. – 1965. – 12 лип. («Ріка мудрості», Байки за Езопом).
55. Годованець Микита Павлович // Українські письменники : біобібліографічний словник. – Київ, 1965. – Т. 4. – С. 292-295.
56. Басюк В. Влучні «посвяти» байкаря. («Конвалії і лопухи»). Байки / В. Басюк // Літературна Україна. – 1966. – 16 верес.

57. Клименко Я. Усміхнене слово : (до 70-річчя з дня народження) / Я. Клименко // Радянська Україна. – 1966. – 16 верес.
58. Микита Годованець // Воскрекасенко С. Сатира та гумор / С. Воскрекасенко. – Київ, 1966. – С. 347 (вірш).
59. Микита Годованець // Письменники Радянської України : біобібліографічний довідник. – Київ : Радянський письменник, 1966. – С. 131.
60. Єфімов А. Мудреці світу – на українській землі / А. Єфімов // Прапор Жовтня. – 1967. – 8 верес., № 142. – С. 4. (Про книгу М. Годованця «Байки за Леонардо да Вінчі, Федром, Бабрієм»).
61. Карий В. Відродження жанру / В. Карий // Вітчизна. – 1967. – № 7. – С. 200-202. («Веселий педант», Старогрецькі анекдоти).
62. Петров Ю. З джерел мудрості / Ю. Петров // Літературна Україна. – 1967. – 12 груд. («Байки за Леонардо да Вінчі, Федром, Бабрієм»).
63. Альперін Ю. Талановита тріска / Ю. Альперін // Радянський письменник. – 1968. – 5 берез. (Про однойменну байку М. Годованця).
64. Годованець Микита Павлович : (до 75-річчя з дня народження) : бібліографічна пам'ятка читачеві / Хмельн. обл. б-ка ім. М. Островського. – Львів : Каменяр, 1968. – 3 с. – (Письменники – наші земляки).
65. Ковінька Ол. Веселий педант / Ол. Ковінька // Прапор Жовтня. – 1968. – 28 верес., № 152. – С. 3. (Талант і мудрість : до 75-річчя Микити Годованця).
66. Карий В. Відданий покликанню / В. Карий // Вітчизна. – 1969. – № 1. – С. 172-174.
67. Бандуренко Е. Хоронять, а вона живе / Е. Бандуренко // Літературна

Україна. – 1970. – 31 берез. (вірш Микиті Годованцю).

68. Годованець Микита Павлович // Письменники Радянської України : біобібліографічний довідник. – Київ, 1970. – С. 91.
69. Єфіменко А. Найдорожчий скарб / А. Єфіменко // Радянське Поділля. – 1970. – 6 берез. (М. Годованець).
70. Карый В. Свежесть восприятия жизни / В. Карый // Радуга. – 1970. – № 12. – С. 184-185. (М. Годованець, «Почтительный поросенок», Басни).
71. Патріарх української радянської байки // Ковінька О. Згадую і розгадую / О. Ковінька. – Київ, 1970. – С. 102-109.
72. Годованець М. П. : Мій творчий ужинок : (інтерв'ю) // Прапор Жовтня. – 1971. – 1 січ.
73. Скорський М. Від Дністра до Горині : літературно-мистецька карта Поділля / М. Скорський // Жовтень. – 1971. – № 9. – С. 117-118. (про Годованця М.).
74. Щур О. Перший учитель : (Про колишню педагогічну діяльність відомого байкаря М. П. Годованця в с. Голосків Кам'янець-Подільського району) / О. Щур // Радянське Поділля. – 1972. – 8 жовт.
75. Альперін Ю. Й. Микита Годованець / Ю. Й. Альперін. – Київ : Дніпро, 1973. – 125 с. – (Літературний портрет).
76. Великий байкар радянської України : (до 80-річчя з дня народження Микити Павловича Годованця) : пам'ятка читачеві / Хмельн. держ. обл. б-ка ім. М. Островського, бібліогр. відділ. – Хмельницький, 1973. – 4 с.
77. Щур О. Початок джерела : 26 вересня – 80 років з дня народження українського радянського поета-байкаря М. П. Годованця / О. Щур // Прапор Жовтня. – 1973. – 18 верес., № 145. – С. 3.

78. Микита Павлович Годованець // Прапор Жовтня. – 1974. – 30 лип., № 117. – С. 4. (некролог).
79. Слободян М. А байкар живе / М. Слободян // Прапор Жовтня. – 1977. – 20 серп., № 130. – С. 4. (Про М. П. Годованця).
80. Тищук М. В ім'я світлого майбуття : до 85-річчя з дня народження М. Годованця / М. Тищук // Радянське Поділля. – 1978. – 26 верес.
81. Годованець Микита Павлович // Українська радянська енциклопедія : у 12 т. / гол. ред. М. П. Бажан. – 2-ге вид. – Київ. : Головна редакція УРЕ, 1979. – Т. 3 : Гердан-Електрографія. – С. 78.
82. Дроф'як Л. До ювілею М. П. Годованця / Л. Дроф'як // Радянське Поділля. – 1983. – 22 лип.
83. Дроф'як Л. Твій син, Поділля : до 90-річчя з дня народження М. П. Годованця / Л. Дроф'як // Прапор Жовтня. – 1983. – 9 лип., № 108. – С. 4.
84. Корифей української радянської байки : до 90-річчя Годованця // Радянське Поділля. – 1983. – 25 верес.
85. Крижанівський С. Зі скарбниці світової байки: до 90-річчя з дня народження М. Годованця / С. Крижанівський, Є. Гінзбург // Радянське Поділля. – 1983. – 28 серп.
86. Покотило І. Свято байки в Кам'янці : до 90-річчя М. Годованця / І. Покотило // Прапор Жовтня. – 1983. – 28 верес.
87. Сваричевський А. До ювілею байкаря : до 90-річчя М. Годованця / А. Сваричевський // Радянське Поділля. – 1983. – 4 верес.
88. Тищук М. На сторожі правди і добра: до 90-річчя з дня народження М. Годованця // Прапор Жовтня. – 1983. – 17 верес.

89. Урода Б. На честь ювілею Микити Годованця / Б. Урода // Прапор Жовтня. – 1983. – 7 верес.
90. Храпач Г. Наш байкар : до 90-річчя М. Годованця / Г. Храпач // Корчагінець. – 1983. – 24 верес.
91. Ювілей байкаря : до 90-річчя М. Годованця // Прапор Жовтня. – 1983. – 23 верес.
92. Дроф'як Л. Твій син, Поділля / Л. Дроф'як // Прапор Жовтня. – 1987. – 19 верес.
93. Крижанівський С. Годованець Микита Павлович / С. Крижанівський // Українська літературна енциклопедія. В 5 т. / редкол. : І. О. Дзевєрін (відповід. ред.) та ін. – Київ : Голов. ред. УРЕ ім. М. П. Бажана, 1988. – Т. 1 : А-Г. – С. 439.
94. Щур О. Воював байкою : слово про байкаря / О. Щур // Прапор Жовтня. – 1989. – 9 верес., № 143-145. – С. 11. (М. П. Годованець).
95. Дузь І. Жага діяння. Матеріали до біографії М. Годованця / І. Дузь // Радянське Поділля. – 1991. – 24 груд.
96. ...З порога смерті... : Письменники України – жертви сталінських репресій. – Київ, 1991. – С. 138-139.
97. Брилінський Д. Як Микита Годованець табірним пилом був / Д. Брилінський // Подільські вісті. – 1992. – 19 груд.
98. Болюх Р. Творець розумного сміху / Р. Болюх // Подільські вісті. – 1993. – 1 жовт.
99. Гінзбург Є. М. Непохитна мужність поета (до століття з дня народження Микити Годованця) / Є. М. Гінзбург // Культура Поділля: історія і сучасність : матеріали II наук.-практ. конф., присвяч. 500-річчю

м. Хмельницького. – Хмельницький, 1993. – С. 236-239.

100. Годованець М. Осли. 100-літній ювілей земляка-байкаря // Подолянин. – 1993. – 25 верес.
101. Мачківський М. На прю із ворогом столиким. Годованцю М. П. – 100 років / М. Мачківський // Хмельниччина. – 1993. – 24 верес.
102. Микиті Годованцю – 100 літ // Кам'янець-Подільський вісник. – 1993. – 25 верес.
103. Положення про Хмельницьку обласну премію імені Микити Годованця в галузі літературної діяльності та пропаганди української мови // Поділля. – 1993. – 24 листоп.
104. Скорський М. «Свої шляхи в житті вогнями серця позначу...» / М. Скорський // Поділля. – 1993. – 24 верес. (100 років з дня народження М. Годованця).
105. Слободян М. Байкарева скрипка. Про М. П. Годованця / М. Слободян // Кам'янець-Подільський вісник. – 1993. – 2 черв.
106. Шабатин П. Учитель мудрості. М. П. Годованець / П. Шабатин // Подільські вісті. – 1993. – 25 верес.
107. Наші знахідки. Вірші М. Годованця, В. Максимця та ін. // Час. – 1994. – 16 квіт.
108. Красюк П. Х. Уроки мудрого наставника. Перше знайомство (спогади про М. П. Годованця) / П. Х. Красюк // Кам'янець-Подільський вісник. – 1995. – 25 лист., 9 груд.
109. «На прю із ворогом столиким». М. Годованцю виповнилося б 102 роки... // Край Кам'янецький. – 1995. – 23 верес.

110. Красюк П. До 103-річниці з дня народження Микити Годованця / П. Красюк // Кам'янець-Подільський вісник. – 1996. – 28 верес.
111. Красюк П. Останній ювілей : до 103-ої річниці з дня народження Микити Годованця / Петро Красюк // Кам'янець-Подільський вісник. – 1996. – 28 верес., № 40. – С. 7.
112. Красюк П. Уроки мудрого наставника : М. П. Годованець / Петро Красюк // Кам'янець-Подільський вісник. – 1996. – 17 лют.
113. Премія імені Микити Годованця їде у Кам'янець // Край Кам'янецький. – 1996. – 17 верес.
114. Сила мудрого сміху : М. Годованець // Подолянин. – 1996. – 21 верес.
115. Щоби краще людям жилося. Нашому славному землякові минає... лише 103 літа // Край Кам'янецький. – 1996. – 24 верес.
116. Годованець А. М. М. Годованець на Поділлі / А. М. Годованець // Кам'яначчина в контексті історії Поділля : наук. зб. – Кам'янець-Подільський, 1997. – Т. 1. – С. 118-119.
117. Годованець А. Народу рідному – усе ! / А. Годованець // Край Кам'янецький. – 1997. – 27 верес., № 70. – С. 2. (Патріарху української байки Микиті Годованцю 26 вересня виповнилося б 104 роки. Пам'ятаймо його!..).
118. Красуцький М. Довга дорога вночі : роман / Мар'ян Красуцький. – Київ : Український письменник, 1998. – 200 с.
119. Скорський М. «Народу рідному щасливу доленьку скуємо...» / М. Скорський // Вітчизна. – 1998. – № 11-12. – С. 143-148.
120. Красуцький О. Без права писати? Колимський період у творчості славетного байкаря / О. Красуцький // Край Кам'янецький. – 1999. – 27 квіт.

121. Гарматюк А. Уроки славетного байкаря / Анатолій Гарматюк // Годованець М. Слово про байку : роздуми в творчій лабораторії / Микита Годованець. – Вінниця : Континент-Прим, 2003. – С. 5-8.
122. Кравчук В. Адреса сміхотерапії – древній Кам'янець / В. Кравчук // Подільські вісті. – 2003. – 18 лют.
123. Красуцький М. Незборима сила слова : виповнюється 110 років від дня народження М. Годованця / М. Красуцький // Подільські вісті. – 2003. – 25 верес.
124. Микиті Годованцю – 110 // Вежа. – 2003. – № 13. – С. 265-273.
125. Шеремета І. Не відгороджувався від людей : до 110-річчя з дня народження байкаря Микити Годованця / Іван Шеремета // Подолянин – 2003. – 26 верес., № 39. – С. 5.
126. Шпильова В. Балада про байкаря / В. Шпильова // Голос України. – 2003. – 23 жовт.
127. Василяшко М. Байка за колючим дротом, або Відомий і невідомий Микита Годованець / М. Василяшко // Літературна Україна. – 2005. – 22 верес. – С. 3 ; Василяшко В. Байка і колючий дріт, або Відомий і невідомий Микита Годованець / Василь Василяшко // Вітчизна. – 2005. – № 9-10.
128. Волохівський В. Волошковий ювілей : погляд крізь роки / В'ячеслав Волохівський // Подолянин. – 2005. – 8 лип. – С. 5.
129. Горбатюк В. Микита Годованець у журналі «Село» / В. Горбатюк // Подільські вісті. – 2005. – 18 жовт., № 139.
130. Годованець Микита Павлович // Завальнюк О. М. Історія Кам'янець-Подільського державного українського університету в іменах (1918-1921 рр.) / О. М. Завальнюк. – Кам'янець-Подільський : Абетка-НОВА,

2006. – С. 543.

131. Колодійчук Є. С. Годованець Микита Павлович / Є. С. Колодійчук // Енциклопедія Сучасної України / редкол. : Дзюба І. М. (співголова) [та ін.] ; НАН України, Наук. тов-во ім. Шевченка, Ін-т енциклопед. дослідж. НАН України. – Київ, 2006. – С. 21-22.
132. Будзей О. За що заарештували Годованця? / Олег Будзей // Подолянин. – 2007. – 8 черв., № 23. – С. 8.
133. Годованець А. «В 24 часа покинуть город» / А. Годованець // Подолянин. – 2008. – 29 лют. – С. 6.
134. Добровольський В. Відкрито меморіальну кімнату Микити Годованця / В. Добровольський // Край Кам'янецький. – 2008. – 19 груд.
135. Красуцький М. Незборима сила слова : 26 вересня виповнюється 115 років від дня народження видатного українського байкаря Микити Годованця / Мар'ян Красуцький // Край Кам'янецький. – 2008. – 26 верес., № 39. – С. 4.
136. Красуцький М. Розрив-трава на лютих перехрестях : роман-документ / Мар'ян Красуцький. – Кам'янець-Подільський, 2008. – 192 с.
137. Прокопчук В. Класик української байки / Віктор Прокопчук // Подолянин. – 2008. – 26 верес., № 39. – С. 8 ; Подільські вісті. – 2008. – 17 жовт.
138. Прокопчук В. С. Микита Павлович Годованець / В. С. Прокопчук // Кам'янець-Подільський національний університет ім. Івана Огієнка в особах. – Кам'янець-Подільський : Оіюм, 2008. – Т. 3. – С. 617-631.
139. Шпильова В. Лицар байки знову вдома / В. Шпильова // Голос України. – 2008. – 20 груд.
140. Влучне слово Микити Годованця // Кам'янець-Подільський вісник. – 2009. – 25 верес., № 39.

141. «Доля пронесла нас крізь злигодні життя...» : за матер. епістолярної спадщини М. П. Годованця / підгот В. С. Прокопчук // Вітчизна. – 2009. – № 3-4. – С. 148-154.
142. Незабутні карби байкаря : (до 116-річчя від дня народження Микити Годованця) // Край Кам'янецький. – 2009. – 25 верес.
143. Дацька В. Ріка мудрості : до 120-річчя М. Голованця / В. Дацька // Народне слово. – 2013. – 3 жовт. – С. 10.
144. Красуцький М. «Воюю байкою із ворогом столиким ...» : до 120-их роковин від дня народження Микити Годованця / Мар'ян Красуцький // Кам'янець-Подільський вісник. – 2013. – 27 верес., № 39. – С. 15.
145. Красуцький М. «Народу рідному – усе!» : до 120-річчя Микити Годованця / Мар'ян Красуцький // Край Кам'янецький. – 2013. – 20 верес., № 40. – С. 5.
146. Криворучко О. Музей земляка збирали разом / О. Криворучко // Освітнянське слово. – 2013. – жовтень. – С. 4.
147. Масліков Л. Фестивалили навколо байки / Л. Масліков // Освітнянське слово. – 2013. – жовтень. – С. 4.
148. Прадійчук О. Без байки світ цей був би гіршим... / Олена Прадійчук // Всесвітня література в сучасній школі. – 2014. – № 11. – С. 44-53.
149. Будзей О. На гостину до Годованця / Олег Будзей // Подолянин ТБ. – 2016. – 28 жовт., № 44. – С. 3.
150. Будзей О. Патріарх і «Гайдамака у спідниці» / Олег Будзей // Подолянин. – 2016. – 30 верес., № 40. – С. 6. (Микита Годованець і Галина Тарасюк).
151. Будзей О. Зустрічі з Годованцем / Олег Будзей // Подолянин. – 2017. – 5 трав., № 18. – С. 6.

152. Міцінська Т. Стежини життєвого і творчого життя Микити Годованця : до 125-річчя з дня народження / Т. Міцінська // Календар знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини за 2018 рік : Реком. бібліогр дов. – Хмельницький, 2017. – С. 161-165.
153. Горбатюк В. «Багатство, набуте з читаного» : (видатний байкар М. Годованець) / В. Горбатюк // Подолянин. – 2018. – 21 верес., № 38. – С. 6.
154. Горбатюк В. Поет зі Жванця Панько Педа і Годованець / Василь Горбатюк // Подолянин. – 2018. – 22 черв., № 25. – С. 6.
155. Горбатюк В. Сусідка «З Ельгену й Таскану» / Василь Горбатюк / Василь Горбатюк // Подолянин ТБ. – 2018. – 25 трав., № 21. – С. 3.
156. Михальчик О. Микита Годованець: талант і трагедія : (до 125-ї річниці від дня народження байкаря) / О. Михальчик // Край Кам'янецький. – 2018. – 21 верес., № 38. – С. 4.
157. Спогади Микити Годованця // Подолянин. – 2018. – 28 верес., № 39. – С. 6 ; 12 жовт., № 41. – С. 6 ; 2 листоп., № 44. – С. 6.
158. Спогади Микити Годованця в Голоскові // Подолянин. – 2018. – 5 жовт., № 40. – С. 6.
159. Красуцький М. Микита Годованець і Микола Мачківський. (Незабутнє) / Мар'ян Красуцький, Василь Добровольський // Край Кам'янецький. – 2021. – 24 верес., № 39. – С. 5.

Вебліографія

160. Альперін Ю. Й. М. П. Годованець : (до 80-річчя з дня народження) / Ю. Й. Альперін // УМЛШ. – 1973. – № 11. – С. 143-149. – Режим доступу :

<https://md-eksperiment.org/post/20170311-m-p-godovanec-do-80-richchya-z-dnya-narodzhennya>. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.

161. Альперін Ю. Й. Сердечна мудрість байкаря / Ю. Й. Альперін // Жовтень. – 1968. – № 9. – С. 130-132. – Режим доступу : <https://md-eksperiment.org/post/20170311-serdechna-mudrist-bajkarya>. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.
162. Будзей О. «Холод, наче шпик завзятий...» / Олег Будзей // Подолянин. – 2013. – 20 верес. – Режим доступу : <https://podolyanin.com.ua/history/7765/>.
163. Василяшко В. Байка і колючий дріт, або Відомий і невідомий Микита Годованець / Василь Василяшко // Вітчизна. – 2005. – № 9-10. – Режим доступу : http://vitchyzna.ukrlife.org/9_10_05vasylashko.htm.
164. Годованець А. М. Микита Павлович Годованець: тернистий шлях людини, митця (за спогадами сина) / А. М. Годованець // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2010. – Вип. 2. – С. 96-102. – Серія : Бібліотекознавство. Книгознавство. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/npkpnuiobk_2010_2_11. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.
165. Годованець Микита Павлович / Вікіпедія. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D1%86%D1%8C_%D0%9C%D0%B8%D0%BA%D0%B8%D1%82%D0%B0_%D0%9F%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.
166. ...З порога смерті... Письменники України – жертви сталінських репресій / Бібліотека ім. Мари Фішер-Слиж, Українське життя в Севастополі. – Режим доступу : <http://ukrlife.org/main/evshan/martyrolog.g.htm>. (дата

звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.

167. Зуб І. Годованець Микита Павлович : біографія / Іван Зуб ; Укрліб : Бібліотека української літератури. – 11.07.1991. – Режим доступу : <https://www.ukrlib.com.ua/bio/printit.php?tid=1772>. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.
168. Карий В. Відданий покликанню / Василь Карий // Вітчизна. – 1969. – № 1. – С. 172-174. – Режим доступу : <https://md-eksperiment.org/post/20170311-viddaniy-poklikannyu>. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.
169. Колодійчук Є. С. Годованець Микита Павлович / Є. С. Колодійчук // Енциклопедія Сучасної України. – Київ : Ін-т енциклоп. досліджень НАН України, 2006. – Т. 6. – Режим доступу : <https://esu.com.ua/article-25158>. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.
170. Микита Годованець – Біографія / Українська література : електрон. біб-ка. – Режим доступу : <https://ukrclassic.com.ua/katalog/gg/godovanets-mikita/1569-mikita-godovanets-biografiya>. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.
171. Микита Годованець (1893-1974) / Краснослов. – Режим доступу : <http://kranoslov.org.ua/zhadujemo-mykytu-hodovantsya/>. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.
172. Микита Годованець : [біографія] / CoolLib. – Режим доступу : <https://coollib.net/a/117597-mikita-godovanets>. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.
173. Павличук О. Майстер гострого слова / Олексій Павличук ; фото М. Скорської ; Народне Слово. – 04.10.2018. – Режим доступу : <https://n-slovo.com.ua/2018/10/04/%D0%BC%D0%B0%D0%B9%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80-%D0%B3%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%B3%D0%B>

- <E-%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0/>. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.
174. «Пересмішники М. П. Годованець та О. І. Жолдак» / Кіровоградська обласна бібліотека для дітей ім. Т. Г. Шевченка. – Режим доступу : http://librarychl.kr.ua/kn_in/godovanec/godovanec.php. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.
175. Прокопчук В. С. З епістолярної спадщини М. П. Годованця: грані постколимського життя і творчості (до 115-ої річниці від дня народження) / В. С. Прокопчук // Іван Огієнко і сучасна наука і освіта : науковий збірник. – Кам'янець-Подільський : КПДУ, 2008. – Режим доступу : <http://politics.ellib.org.ua/pages-5871.html>. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.
176. Спогади Микити Годованця. Ч. 1 // Подолянин. – 2018. – 28 верес., № 39. – С. 6. – Режим доступу : <https://podolyanin.com.ua/history/8115/>. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.
177. Спогади Микити Годованця. Ч. 2 // Подолянин. – 2018. – 12 жовт., № 41. – С. 6. – Режим доступу : <https://podolyanin.com.ua/history/8118/>. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.
178. Тишкевич М. Микита Годованець: Народу рідному – усе! / Марися Тишкевич ; Український інтерес. – 26.09.2022. – Режим доступу : <https://uain.press/blogs/1344753-1344753>. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.
179. Циганок О. Незборима сила правди / Ольга Циганок // Край Кам'янецький. – 2017. – Режим доступу : <https://kray-kp.org.ua/suspilstvo/nezboryma-syla-pravdy.html>. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.
180. Шпильова В. Балада про байкаря / Віра Шпильова // Голос України. – 2003. – 28 жовт. – Режим доступу : <http://www.golos.com.ua/article/239859>. (дата

звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.

Твори онлайн

181. Годованець М. Вужі під яслами : байки / М. П. Годованець ; іл. А. Василенка, С. Герасимчука. – Київ : Радянська Україна. – 1963. – (Бібліотека перця ; № 73). – Режим доступу : https://www.perets.org.ua/%D0%91%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0_%D0%9F%D0%B5%D1%80%D1%86%D1%8F_1963_73/?page=31. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.
182. Годованець М. Будяки : (байки) / Микита Годованець. – Харків : Держвидав України, 1930. – Режим доступу : <https://elib.nlu.org.ua/view.html?id=11833>.
183. Годованець М. Осел на хаті : байки / Микита Годованець, іл. А. Арутюнянца. – Київ : Радянська Україна, 1958. – (Бібліотека перця ; № 36). – Режим доступу : https://www.perets.org.ua/%D0%91%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0_%D0%9F%D0%B5%D1%80%D1%86%D1%8F_1958_36/. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.
184. «Голуб і лелека» Микита Годованець / Освіта. ua. – Режим доступу : <https://osvita.ua/school/literature/g/80316/>. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.
185. Микита Годованець [Байки] / Гуморески in UA. – Режим доступу : <https://gumoreski.in.ua/autors/godovanets-mikita>. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.
186. Микита Годованець Байки : (збірка) / ЛитВек. – Режим доступу :

- <https://litvek.com/book-read/470567-kniga-mikita-godovanets-bayki-zbirka-chitat-online>. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.
187. Микита Годованець. Байки : (збірка). – Режим доступу : <https://coolib.com/b/470567-mikita-godovanets-bayki-zbirka/read>. (дата звернення : 13.09.2023). – Назва з екрану.
188. Микита Годованець. Байки. – Режим доступу : https://chtyvo.org.ua/authors/Hodovanets_Mykyta/. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.
189. Микита Годованець. Віслюк і Кінь / Міжнародний культурний портал Експеримент. – 11.03.2017. – Режим доступу : <https://md-eksperiment.org/post/20170311-mikita-godovanec-vislyuk-i-kin>. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.
190. Микита Годованець. Джміль і метелик / Міжнародний культурний портал Експеримент. – 11.03.2017. – Режим доступу : <https://md-eksperiment.org/post/20170311-mikita-godovanec-dzhmil-i-metelik>. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.
191. Микита Годованець. Комар і Віл / Міжнародний культурний портал Експеримент. – 11.03.2017. – Режим доступу : <https://md-eksperiment.org/post/20170311-mikita-godovanec-komar-i-vil>. (дата звернення : 13.06.2023). – Назва з екрану.

Іменний покажчик*

- Альперін Ю. 20, 23, 24, 35, 41, 45,
63, 75, 160, 161
- Антонюк В. 46, 47
- Арутюнянц А. (іл.) 2, 183
- Бажан М. П. (гол. ред.) 81
- Бандуренко Е. 67
- Баслак Л. 36
- Басюк В. 56
- Бейдер Ю. 25, 26, 27
- Білкун М. 48
- Болюх Р. 98
- Брилінський Д. 97
- Будзей О. 132, 149, 150, 151, 162
- Бурляй Ю. 40
- Василяшко В. 163**
- Василяшко М. 127
- Василенко А. (іл.) 8, 181
- Волохівський В. 128
- Воскрекасенко С. 58
- Гарматюк А. 121
- Герасимчук С. (іл.) 8, 181
- Гжицький В. 28
- Гінзбург Є. 85, 99
- Годованець А. М. (упоряд. 17),
116, 117, 133, 164
- Головін М. 42
- Горбатюк В. 129, 153, 154, 155
- Дайчман С. 30
- Дацька В. 143
- Дзеверін І. О. (відповід. ред.) 93
- Дзюба І. М. (редкол.) 131
- Добровольський В. 134, 159
- Дроф'як Л. 82, 83, 92
- Дузь І. 37, 95

* Посилання даються на прізвища авторів, співавторів, укладачів та ін. осіб наведених в бібліографічних записах

Єфіменко А. **69**

Єфімов А. **60**

Завальнюк О. М. **130**

Зуб І. **167**

Карий В. **61, 66, 70, 168**

Килимник Олег (*сост.*) **38**

Клименко Я. **57**

Ковінька О. **50, 65, 71**

Колодійчук Є. С. **131, 169**

Косяченко В. Т. (*упоряд., вступ. ст. та приміт.*) **15**

Кравчук В. **122**

Красуцький М. **118, 123, 135, 136, 144, 145, 159**

Красуцький О. **120**

Красюк П. **108, 110, 111, 112**

Криворучко О. **146**

Крижанівський С. **85, 93**

Логвиненко М. **31**

Масліков Л. **147**

Мачківський М. **101**

Мигаль Т. **28**

Михальчик О. **156**

Міцінська Т. **152**

Мостовий Ю. **54**

Павличук О. **173**

Петров Ю. **32, 43, 44, 52, 53, 62**

Покотило І. **86**

Прадійчук О. **148**

Прокопчук В. **137, 138, 141, 175**

Сваричевський А. **87**

Скляр Ф. (*вступ. ст.*) **14**

Скорська М. (*фото*) **173**

Скорський М. **73, 104, 119**

Сліпчук П. **21, 39**

Слободян М. **79, 105**

Тишкевич М. **178**

Тищук М. **80, 88**

Урода Б. **89**

Храпач Г. **90**

Циганок О. **179**

Черненко С. **22**

Шабатин П. **106**

Шеремета І. **125**

Шпильова В. **126, 139, 180**

Шумахер С. **33**

Щур О. **74, 77, 94**

